

МОНІТОРИНГ ЗДОРОВ'Я ПРАЦЮЮЧИХ ЯК ВАЖЛИВЕ ЗАВДАННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВОЇ НАЦІЇ

Григорян О.В., ХНМУ, м. Харків

Головною метою моніторингу здоров'я працюючого населення є профілактика виникнення загальних та професійних захворювань. Для досягнення цієї мети необхідно проводити медичні огляди з встановленою періодичністю згідно зі встановленим законодавством України і нормативно-директивних документів, що регламентують необхідність проведення профілактичних медичних оглядів та кількості психофізіологічної експертизи, як невід'ємної частини цього процесу, а саме:

1. Закон України №2801-ХІІ від 19.11.1992 р. «Основи законодавства України про охорону здоров'я», (відповідно до розділу IV, ст. 31 «З метою охорони здоров'я населення організуються профілактичні медичні огляди працівників підприємств, установ та організацій з шкідливими і небезпечними умовами праці ...»).

2. Закон України №2695-ХІІ від 14.10.1992р «Про охорону праці», (відповідно до розділу II, ст.5 До виконання робіт підвищеної небезпеки та яким є потреба у професійному доборі, допускаються особи за наявності висновку психо-фізіологічної експертизи).

3. Наказ МОЗ України №133 від 25.03.2003 р «Про затвердження Переліку спеціалізованих лікувально-профілактичних закладів, які мають право встановлювати остаточний діагноз щодо професійних захворювань» (Згідно з цим наказом до переліку установ входить клініка "Харківського НДІ гігієни праці та профзахворювань).

4. Наказ МОЗ України №246 від 21.05.2007 р. «Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій», (Згідно з цим наказом проводяться профілактичні медичні, психіатричні, наркологічні огляди та психофізіологічна експертиза працівників, які працюють у шкідливих і небезпечних умовах праці).

5. Наказ МОЗ України та Державного комітету України по нагляду за охороною праці №263 / 121 от 23.09.94 р. «Про затвердження Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі» (виділено 13 видів робіт, для кожного з яких передбачений конкретний набір психофізіологічних показників для професійного відбору).

Моніторинг здоров'я працюючого населення проводиться не тільки з метою попередження професійних захворювань, але й задля запобігання виникнення ускладнень загальних захворювань та нещасних випадків. Від результатів проведення моніторингу здоров'я залежить встановлення раціонального режиму праці, бо існує перелік протипоказів, за якими є обмеження в виконанні певних робіт у шкідливих та небезпечних умовах праці.

При проведенні медичних оглядів працездатного населення протягом багатьох років виявлено, що «практично здорових» осіб серед представників чоловічої статі було суттєво більше, ніж серед жіночої. Це ставить велике питання, щодо дозволу жінок та вимог до виконання цих робіт.

Як показувала всесвітня медична та життєва практика, чим людина молодше, тим у неї менше захворювань. Але за останні декілька років спостерігається збільшення загальних захворювань серед працівників молодшого та середнього віку. Виявляють більшу кількість патології дихальної системи, нейроциркуляторної дистонії, органу зору у вигляді міопії та захворювання серцево-судинних захворювань у вигляді гіпертонічної хвороби. На жаль, виявлення захворювань у молодого контингенту, в більшості випадків, проводилось під час проходження періодичного медичного огляду (тобто вони працюють на підприємстві вже 1 рік, а то і більше). При цьому, попередній медичний огляд (під час прийняття на роботу) вони проходили в інших медичних закладах [1].

Окрім вищеперерахованих проблем, які виникають під час моніторингу здоров'я працюючих, наразі існує дуже великі перешкоди в організації медичних оглядів умовах дії карантину на території України. Насамперед, це

пов'язано зі страхом зараження коронавірусною інфекцією в межах лікувального закладу, зменшенням виробництва та неспроможністю роботодавця оплатити медичні огляди. Разом з тим постановами КМУ від 04.05.2020 р. № 343, від 22.07.2020 № 641 встановлено, що на період дії карантину тимчасово дозволяється залучення до роботи працівників у шкідливі та небезпечні умови праці без проходження будь якого медичного огляду.

Література:

1. Коробчанський В.О., Григорян О.В. Аналіз захворюваності серед працівників, які виконують роботи підвищеної. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2018. № 6 (15). С. 221–227.